

Motion

1976/77:1219

av fru Fredgardh
om åtgärder för att rädda sälstammen i Östersjön

Sälstammen i Östersjön har starkt decimerats under de senaste åren. Detta har skett trots att jakt på säl numera är förbjuden på svenskt territorialvatten. Vad decimeringen beror på är icke helt klarlagt, men i sammanhanget nämns miljögifter som DDT och PCB. Sådana gifter har enligt professor Alf Johnels vid Riksmuseet påvisats i döda sälar, främst från de centrala delarna i Östersjön. Sälar är utpräglade fiskätare och därför särskilt utsatta för miljögifter.

Den finske sälforskaren Eero Helle i Uleåborg har vidare funnit försämrad fortplantningsförmåga hos vikarsälar, vilka främst lever i Bottniska viken och norra Östersjön. Av vuxna honor blir endast omkring 26 % dräktiga mot 96 % för samma sälart som lever i Ochotska havet norr om Sibirien.

Sälstammen i Östersjön har tidigare minskats genom jakt. Trots att jaktförbud införts, har ingen ökning av stammen skett; snarare har antalet sälar gått ner ytterligare.

Av sälarna i Östersjön är vikarsälen eller ringsälen unik. Dess egentliga hemvist är Ishavet, men den förekommer i norra Östersjön och Bottniska viken som en kvarleva från istiden. Även övriga sälar, knubbsäl och gräsäl, utgör ett inslag i Östersjöns marina fauna som vi bör skydda och bevara.

Tidigare framhölls ofta den skada som säl åstadkom på garnen för fiskarna. De få sälar som nu finns i Östersjön utgör knappast något större problem i detta sammanhang. Jaktförbudet på säl gäller dessutom inte för yrkesfiskare, vilka får skjuta säl i samband med fiske, om sälen stör eller förstör fisket. Endast ett fåtal av de sälar som skickats in till Riksmuseet har dock skjutits i detta sammanhang. De flesta har hittats döda, och vid undersökning av dem har förekomst av miljögifter konstaterats.

Östersjön skiljer sig i olika avseenden från världshaven. Salthalten i vattnet är låg, och genom att Östersjön utgör ett nästan slutet häcken sker förnyelse av vattnet långsamt och under avsevärd tid. Därigenom blir såväl fauna som flora starkt hotade av alla föroreningar av vattnet. Runt Östersjön bor ca 130 miljoner människor i sju högt utvecklade industriländer. Vid kusterna finns stora städer och ett betydande antal industrier. Sjöfarten är livlig. Den innefattar i dag till stor del oljetransporter, vilka alltid utgör en miljöfara. Vattnet har länge varit starkt förorenat. En vändpunkt inträffade 1974 då Östersjöstaterna, Finland, Sovjet, Polen, Danmark, Sverige och de båda tyska staterna, enades om en konvention för skydd av Östersjöns växt- och djurliv. Den har verkat pådrivande t. ex. i fråga om kommunala reningsverk, reningsanläggningar vid industrier och för att hindra utsläpp från båtar. Ännu

är dock bara en början gjord. Förorenande utsläpp förekommer t. ex. fortfarande i Hanöbukten, och i Sovjet, där planer för att hindra förorenande utsläpp lagts upp, räknar man med att full effekt inte kommer att nås förrän 1985.

För sälarna är läget akut. Åtgärder måste skyndsamt sättas in.

Med hänsyn till det anförda hemställs

att riksdagen beslutar att hos regeringen anhålla om skyndsamt undersökning för att rädda sälstammen i Östersjön och på sikt skapa sådana förhållanden att beståndet kan överleva.

Stockholm den 25 januari 1977

SONJA FREDGARDH (c)